

## Hvad betyder det at "min løser lever" (Job 19,25)?

Nicolai Winther-Nielsen 30. september 2025

I en af næste søndags GT tekster sættes vi pludselig ind i et jublende håb hos den ellers nok så forpinte Job. Han klager over den forfærdelige behandling han udsættes for af bekendte og Gud, men skifter så over til at insistere på at få et nyt håb slået fast med syvtommersøm (Job 19,23-25). Han jubler i forventning om helt fysisk rask en dag at skulle se Gud, fordi hans løser rejser sig og er i live.

Selv om dette bibelord bruges på mange kirkelige menneskers gravsten, er det faktisk en udfordring, at det ikke i moderne dansk har en kendt eller korrekt mening, der dækker det bibelske indhold. Det er dog kun i to oversættelser at der er brugt *løser* (GT1931, DO1992), mens det tidligere hed *genløser* (GT1871) og i de kommunikative oversættelser gengives med *en som vil befri mig* (BPH2007) eller *den, der kan redde mig* (B2020).

Nu er problemet dog, at ord som *løser*, *genløser* og *forløser* ikke findes i Den danske Ordbog over ssmatidigt kurrant dansk. Der kan man finde ordet *løse* (<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=%C3%B8ser>), som dog ikke rigtig dækker den bibelske betydning af ordet. Mulighederne på nudask er:

1. Binde op for noget, løse også i overført betydning
2. Løse et problem
3. Løse en gåde
4. Løse billet

Et ungt menneske ville måske gætte på problemknuser/fixer, eller noget med at binde op? Spørg en teenager i din omgangskreds!

Så hvad ville den bedste oversættelse af *gō'el*, 'min go'el' (Job 19,25) så være? Altså hvis vi vil finde det rigtige ord med det præcise indhold? At geninføre *genløser* duer ikke. Oversættelsen har også kun sjældent løser, ofr udover Job 19,25 findes også udsagnet, at "deres løser er stærk, han vil føre deres sag mod dig" (Ordspr 23,11).

Dernæst bruges løser som navneord for en der køber en forgældet slægtning fri ved at indløse jorden (3 Mos 25,25.26. 3 Mos 5,8. Ruth 2,20; 3,9.12.13; 4,1.3.4.6..8.14); i 3 Mos også flere gange om at indløse.

Men ellers taler oversættelsen om at løse bælder (Job 12,18. Jer 40,4) som intet har med go'el at gøre. I NT tales der om at løse på jorden (Matt 16,19; 18,18), løse et dyr (Luk 19,31.33).

Goel kan oversættes med *udfri* fra det onde (1 Mos 48,16. 2 Mos 6,6; 15,23), men har også en særlig betydning som *blodhævner* (3 Mos 35,19.21.24.25.27. 5 Mos 19,6.12. Jos 20,3.5.9. 2 Sam 14,11. 1 Kong 16,11). I Salmernes Bog og hos profeterne er der ikke særlig megen konkordans i valgene.

I Den Frie Bibel har vi i Ruths Bog og Esajas Bog brugt ordet "løskøberen", som i hvert fald har en forståelig betydning i dansk.

## Samtlige forekomster af ordet gōʿēl i GT

Formen er et verbum i qal participium brugt som navneord

| Leksem לָגַל. (go'el) |                   |                |                |                   |
|-----------------------|-------------------|----------------|----------------|-------------------|
| Genesis 48:16         | Numbers 5:8       | Ruth 4:6       | Proverbs 23:11 | Isaiah 59:20      |
| Exodus 6:6            | Numbers 35:12     | Ruth 4:8       | Isaiah 35:9    | Isaiah 60:16      |
| Exodus 15:13          | Numbers 35:19     | Ruth 4:14      | Isaiah 41:14   | Isaiah 62:12      |
| Leviticus 25:25       | Numbers 35:21     | 2 Samuel 14:11 | Isaiah 43:1    | Isaiah 63:9       |
| Leviticus 25:26       | Numbers 35:24     | 1 Kings 16:11  | Isaiah 43:14   | Isaiah 63:16      |
| Leviticus 25:30       | Numbers 35:25     | Job 3:5        | Isaiah 44:6    | Jeremiah 31:11    |
| Leviticus 25:33       | Numbers 35:27     | Job 19:25      | Isaiah 44:22   | Jeremiah 50:34    |
| Leviticus 25:48       | Deuteronomy 19:12 | Psalms 19:14   | Isaiah 44:23   | Lamentations 3:58 |
| Leviticus 25:49       | Joshua 20:3       | Psalms 69:18   | Isaiah 44:24   | Hosea 13:14       |
| Leviticus 25:54       | Joshua 20:5       | Psalms 72:14   | Isaiah 47:4    | Micah 4:10        |
| Leviticus 27:13       | Joshua 20:9       | Psalms 74:2    | Isaiah 48:17   |                   |
| Leviticus 27:15       | Ruth 2:20         | Psalms 77:15   | Isaiah 48:20   |                   |
| Leviticus 27:19       | Ruth 3:9          | Psalms 78:35   | Isaiah 49:7    |                   |
| Leviticus 27:20       | Ruth 3:12         | Psalms 103:4   | Isaiah 51:10   |                   |
| Leviticus 27:27       | Ruth 3:13         | Psalms 106:10  | Isaiah 52:3    |                   |
| Leviticus 27:28       | Ruth 4:1          | Psalms 107:2   | Isaiah 52:9    |                   |
| Leviticus 27:31       | Ruth 4:3          | Psalms 119:154 | Isaiah 54:5    |                   |
| Leviticus 27:33       | Ruth 4:4          |                | Isaiah 54:8    |                   |

## Forskellige former af ordet løse i Den Danske Salmebog

løse gennem forsoning (L1), genløse (G), forløse (F), befri (B), løsensord (P), at løse/løsne (Verbet)

| DDS | Salme                              |                                                                          | L | G | F | B | P | v |
|-----|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|
| 10  | Alt, hvad som fuglevinger fik      | ...din Gud, din skaber og genløser, som så til dig ...                   |   |   |   |   |   |   |
| 72  | Maria hun var en jomfru ren        | ..støv i solens strime, Gud løse mig nu af syndens ...                   |   | x |   |   |   |   |
| 91  | Store Gud og Frelsermand           | ...kender sig dine sko at løse dig. Hvad er da ...                       |   |   |   |   |   | x |
| 149 | Hvad er det for en snekke          | ...op, og lad kun Satan løse al sin tyrannetrop, lad ...                 |   |   |   |   |   | x |
| 160 | Jeg tror det, min genløser         | ... Jeg tror det, min genløser! at du gør alting ...                     |   |   |   |   |   | x |
| 166 | Så skal dog Satans rige            | ...vor Jesu hånd hans knuder løse snart, at og den ...                   |   |   |   |   |   | x |
| 169 | Kommer hid kun med de små          | ...kun af vand og Ånd løser synds og dødens bånd; ...                    |   |   |   |   |   | x |
| 176 | Se, hvor nu Jesus træder           | ...Her er han, som vil løse hver synde bunden træ; her ...               | ? |   |   |   |   | x |
| 250 | Kommer, sjæle, dyrekøbe            | ...et navn som ingen anden, løseren af dødens bånd! Lov ...              |   |   |   | x |   |   |
| 284 | Fra Himlen Herrens Ånd nedfør      | ...krafts og friheds Ånd! Du løser alle tungenes bånd og ...             |   |   |   |   |   | x |
| 286 | Var i ikke galilæer                | ...som i Jesu Kristi kirke løser alle tungenes bånd. ...                 |   |   |   |   |   | x |
| 291 | Du, som går ud fra den levende Gud | ... Saligheds fryd for Genløserens dyd times lad mennesker alle! ...     |   | x |   |   |   |   |
| 296 | Du, som den store pinsedag         | ...er bogstav kun; du ene løser dødens bånd, thi evig ...                |   |   |   |   |   | X |
| 311 | O Helligånd, du skat så skøn       | ...Satan sejer vinde! Når døden løser livets bånd, lad sjælen ...        |   |   |   |   |   | X |
| 323 | Kirken den er et gammelt hus       | ...går, evig Guds Søn, vor genløser. ...                                 |   | X |   |   |   |   |
| 352 | Herrens kirke er på jord           | ...tid og på din måde løser du dens tungenes bånd. ...                   |   |   |   |   |   | X |
| 365 | Guds kærlighed ej grænse ved       | ...vil oprette nådens år og løse slavelænker. På retfærd, fred ...       |   |   |   |   |   | x |
| 412 | Som vintergrene                    | ... Kun Kristus løser fra død til liv med sit ...                        | x |   |   |   |   |   |
| 453 | Vort løsen er vor tro og dåb       | ... Vort løsen er vor tro og dåb, det er ...                             |   |   |   |   | x |   |
| 485 | O Jesus, præst i evighed           | ...og vantros onde lyder at løse dem, som vil i ...                      |   |   |   |   |   | x |
| 496 | Af dybsens nød, o Gud, til dig     | ...og dom i nåde vil forløse. ...                                        |   |   | X |   |   |   |
| 497 | Jeg råber fast, o Herre            | ...Gud, idet sit folk han løser af synd og sorrig ...                    |   |   |   |   |   | x |
| 526 | Vor Herre Jesus, Gud og mand       | ...mit liv. Og når du løser støvets bånd, tag sjælen, ...                |   |   |   |   |   | x |
| 561 | Jeg kender et land                 | ...Han kalder dig Fader, som løser vort bånd, al livskraft ...           |   |   |   |   |   | x |
| 652 | Vor Herre! til dig må jeg ty       | ...forstår, ej heller formår at løse af angst og pine. ...               |   |   |   |   |   | x |
| 667 | Skulle jeg dog være bange          | ...kan døde, men dens bud løser ud tusindfold af møde, ...               |   |   |   |   |   | x |
| 710 | Kærlighed til fædrelandet          | ..hinandens lige, frit fuldkommenhedens bånd, løser på en yndig måde ... |   |   |   |   |   | x |
| 788 | Nu sænkes overalt                  | ...os som en nåde; nu løses vi fra livets travle ...                     |   |   |   |   |   | x |